

SZERZŐI ISMERTETŐ

A tisztképzés évszázadokra visszanyúló története mindig is lényeges elemét képezte az oktatási rendszernek. Néha önálló, de legtöbbször a civil szférával harmonizáló oktatási formaként működött. Célja minden időszakban az volt, hogy az adott birodalom, ország számára megfelelően felkészült, „szakmájukat” kitűnően ismerő és művelő szakembereket képezzen.

Az Osztrák-Magyar Monarchián belüli tisztképzés, a többnemzetiségű birodalmi szemléletre épült, amit igyekeztek megfelelő határok között erősen kézbe tartani.

A címben meghatározott kutatási célokat, a nyelvi képzés vizsgálatát, ennek a rendszernek a működésén keresztül kezdtem tanulmányozni.

A vizsgálódás területei:

- Hadtörténeti Levéltár iratanyaga;
- Könyvészeti anyagok;
- Visszaemlékezések;
- Orális források.

Kutatási célok

A doktori értekezésemben célul tűztem ki, hogy:

- **rávilágítok** a nyelvi képzés fontosságára a katonai előképző- és tanintézetekben, hangsúlyozva, hogy a nyelvoktatás és nyelvtanulás színvonalának állandó emelkedése tendencia jellegű ebben az időszakban is;
- a nyelvi képzés keretein belül **bemutatom** a katonai képzés rendszerét, annak fejlődését, vizsgálva a képzési szintek kapcsolatát és működését;
- **megvizsgálom** a nyelvi képzés hatékonyságát a felhasználás és alkalmazás tükrében;
- értékelem a nyelvképzés módszereit és **javaslatot teszek** azok mai konvertálására

Kutatási módszerek

Értekezésem kidolgozása során az alábbi kutatási módszereket alkalmazom:

- tanulmányozom és feldolgozom a kutatási területre vonatkozó hazai szakirodalmat,
- alkalmazom a nyelvképzésben eltöltött idő alatt szerzett tapasztalataimat és szakmai ismereteimet,
- részletes és alapos kutatómunkával feldolgozom a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum témához kapcsolódó iratanyagát. Ezzel párhuzamosan konzultációkat folytatok az időszakot jól ismerő szakemberekkel.

A kutatás során alapvető szempontnak tekintem a hadtudományi kutatómunka alapelveinek maradéktalan érvényesítését, így az objektivitást, a történeti megközelítést, a tárgyilagosságot és állításaim megalapozott bizonyítását.

Főbb kutatási lépések

- első lépésként vizsgáltam a magyar királyi Honvédség újjászervezését, ezen belül a trianoni békediktátum közvetlen hatásait;
- értékeltem a magyar honvédség megszervezésének és fejlesztésének lépéseit 1921 és 37 között;
- az Osztrák–Magyar Monarchia tisztképzésének figyelembevételével folytattam a rendszer működésének feltérképezését, ezen belül a katonai tanintézetek kialakításának és működésének részletes vizsgálatával;
- részletesen feltártam az előbbieken említett katonai tanintézetekben folyó nyelvi képzés rendszerét, annak nehézségeit, eredményeit, tapasztalatait;
- részletesen foglalkoztam a vezérkari tisztek nyelvi képzésével és a külföldi tanulmányutak hasznosságával ezen a területen;
- végezetül következtetéseket vontam le a vizsgált időszak idegen nyelvi képzés rendszeréről és megfogalmaztam a napjainkban is felhasználható elemeket.

Összegzett következtetések

Az időszak vizsgálata egyértelműen bizonyította, hogy a különböző országok hadseregei között, különösen értendő ez a szövetségesekre, meghatározó tényezőként szerepelt a nyelvi kapcsolat, mint elengedhetetlen kapocs. Igaz, a honvédségnél Trianon után még nem dőlt el egyértelműen melyik ország lehet a stratégiai szövetséges, így több kaput is folyamatosan nyitva tartottak. Ezért szerepelt az angol, az olasz, a francia és a német nyelv is egyszerre a palettán. Az olasz, majd a német kapcsolat erősödése egyértelműen jelentkezett a nyelvoktatás területén is, ami az akkori óraszámokon jól nyomon követhető. Azonban soha nem feledkeztek meg arról, hogy a jövő tisztjei képesek legyenek legalább egy nyugati nyelvet is beszélni, és így biztosított legyen a nyugati szakirodalom folyamatos figyelemmel kísérése.

Lényeges kérdésként merült még fel az is, hogy a Trianoni döntések által gerjesztett magyar revíziós törekvések megkerülhetlenné tették az elcsatolt területek nyelvének folyamatos beépítését, szinten tartását a katonai elő- és utóképzésbe. Itt nagy segítséget jelentett, hogy a tiszti állomány nagy százaléka az elcsatolt területekről származott.

A két világháború közötti Honvédség ezen a területen is számtalan tapasztalattal gazdagította a magyar tisztképzés történetét. Megfelelően tervezett felmenő rendszereket működtettek, amelyek biztosították a beosztásba került tiszti állomány megfelelő felkészültségét. Ennek alapját egy jól felkészült tanári állomány adta, akik az alreáliskoláktól, a legmagasabb szintű vezérkari tisztképzésig biztosították a magas fokú nyelvi felkészülés lehetőségét.

Összegezve és összefoglalva a két világháború közötti időszak katonai nyelvképzésének legfontosabb tapasztalatait, a következő megállapításokat tehetjük:

- a katonai előképzés minden területen csatlakozott a polgári képzési rendszerhez;
- jól szervezett, előrelátó koncepció alapján működött;
- kitűnően felkészült és az akkor legmodernebbnek nevezhető tananyagokat alkalmazó tanári csoport oktatott;
- a képzésen belül kiemelt szempontként szerepelt az elmélet és a gyakorlat egységének megteremtése;
- fontosnak ítélték a szomszédos országok (potenciális ellenfelek) nyelvének elsajátítása;

- a HM által anyagilag is támogatott külföldi tanulmányutak kitűnően szolgálták a nyelvi képzés célorientált működését;
- a megszerzett tapasztalatok és az elért eredmények felhasználhatók a ma
- nyelvi képzésében, annak erősítéséhez, finomításához

Ajánlások

A magyar tisztképzés napjainkban is az egyik legmagasabb szintű oktatási terület, amely szervesen illeszkedik a felsőoktatás keretei közé. Elismertségét jelzik a mindennapi visszajelzések és az állandó összehasonlítást végző elemzések, statisztikák is. Pedig nem könnyű feladat a nap mint nap megjelenő új és újabb kihívásokra szakszerűen és gyorsan reagálni.

Ezen belül a nyelvi képzés napjaink egyik kiemelkedő területe. A szövetségi kötelekből adódó feladatok szakszerű, pontos végrehajtása elképzelhetetlen megfelelő nyelvi képzettség, felkészültség és a továbbképzés rendszerének működtetése nélkül. A kapcsolattartás, a feladat kidolgozás, a műveleti területen végzett munka tapasztalatai naponta hívták és hívják fel a figyelmet a nyelvismeret, ezen belül a szaknyelvismeret meghatározó szerepére.

Új tudományos eredmények

- 1) Levéltári kutatások alapján **BIZONYÍTOTTAM**, hogy a katonai nyelvi képzést megfelelően támogatták az előképző tanintézetek, így a nyelvoktatás és nyelvtanulás színvonalának állandó emelkedése tendencia-jellegű volt;
- 2) **BIZONYÍTOTTAM**, hogy a katonai nyelvi képzés rendszere jól átgondolt, megfelelően tervezett és szervezett elemként működött a tisztképzésen belül, ami a képzési szintek logikus egymásra épülésén alapult;
- 3) Elsőként **TÁRTAM FEL** és **MUTATTAM BE** a két világháború közötti katonai idegen nyelvi képzést, annak módszereit és működési rendszerét;
- 4) **BIZONYÍTOTTAM**, hogy a két világháború között működő katonai nyelvképzés rendszere minden helyzetben figyelembe vette a „megrendelő” felsőbb katonai vezetés igényeit és azokra gyors, szakmailag törésmentes válaszokat tudott adni;

- 5) Az értekezés eredményeit figyelembe véve **BIZONYÍTOM**, hogy az akkori nyelvi képzés módszerei – adaptálva a ma igények szerint – alkalmazhatóak lehetnek napjaink katonai nyelvi képzésében is.

A kutatási eredmények gyakorlati felhasználhatósága

Az elkészített doktori értekezés bemutatja a Magyar Királyi Honvédség képzési rendszerét a két világháború között. Részletesen foglalkozik az al-és főreáliskolákkal, a Ludovika Akadémiával és a magasabb szintű képzést is érinti. Ezen belül, természetesen súlyozottan jelenik meg a nyelvi képzés folyamata, amely így már egy mintát is ad az akkori lehetőségek alapján. Lényeges kérdés ez, hiszen egy önálló magyar haderő, minimális költségvetéssel építi ki, és működteti ezt a rendszert. Kiemelt kérdésként kezelhető az adott nyelvekre tervezett óramennyiség vizsgálata és azok tartalmi vonzata.

Külön kategóriát képez a vezérkari tisztek nyelvi képzésének kérdése. Itt azonnal világossá válik, hogy ezen a szinten már különböző beosztásokra készítették fel a tiszteket, és ezt támogatta meg az adott nyelv még magasabb szintű elsajátítása, illetve az adott nyelvi közegekbe tervezett tanulmányok sorozata.

Az itt kivonatossan érintett információk is bizonyíthatják, hogy milyen komoly gyakorlati haszna van annak, ha ezt az időszakot erényeivel és hibáival együtt vizsgáljuk, értékeljük és beépítjük napjaink idegen nyelvi képzésébe.

Krivács Györgyné

(Leánykori neve: *Dijánics Oxana*)

Személyi adatok	1955. április 3. Ungvár
Végzettség	1972 érettségi 1974-81 Ungvári Állami Tudományegyetem (angol nyelv és irodalom) tanári diploma
Nyelvismeret	Orosz, ukrán, angol
Munkahelyek	1972-74 „Kárpáti Igaz Szó” szerkesztőség, korrektor 1982-87 „Kárpáti Igaz Szó” szerkesztőség, korrektor 1987-től ZMNE (ZMKA) nyelvtanár
Gyakorlati tapasztalat	1989. tanársegéd 1993. adjunktus 20 éve tanár, több tanítási program, tematika és tansegédlet kidolgozása, ukrán nyelvi képzés bevezetése, tankönyv kidolgozása; továbbképzések, konferenciák több alkalommal
Jegyzetek, tansegédletek	Orosz nyelvkönyv határőr hallgatók számára (ZMKA, 1989) Videofilm (orosz nyelvű) „Ismerkedés (ZMKA, 1989) Laborfeladatok (ZMKA, 1989) Ukrán tankönyv (ukrán nyelven) (ZMKA, 1994) Laborfeladatok az ukrán nyelvkönyvhöz (ZMKA, 1994) Tesztek (ZMKA, 1994) Ukrán – magyar szótár (ZMKA, 1994)

Publikációs jegyzék

1. Nyelvoktatás a Ludovika Akadémián a két világháború között. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 2005/1. szám 21.p.
2. Adalékok a Magyar Királyi Katonai nevelő intézetekben és katonai iskolákban folyó idegen nyelv oktatáshoz a két világháború között. 19.p. Megjelenés előtt.
3. Idegen nyelv oktatása a Magyar Királyi Katonai reáliskolákban Trianon után. 24.p. Megjelenés előtt.
4. Vezérkari tisztek nyelvképzése a két világháború között. 16.p. Megjelenés előtt.
5. NATO orosz nyelvű jegyzet. ZMNE. 1990.
6. Általános orosz katonai tankönyv. ZMNE 1999.
7. Ukrán-magyar, magyar-ukrán katonai szótár. ZMNE 1995.
8. Ukrán nyelv. Szöveggyűjtemény. ZMNE 1996.
9. Ukrán nyelvtani összefoglaló. ZMNE 1999.
10. Ukrán nyelvtani tesztek. ZMNE 1997.
11. Ukrán nyelvű feladatgyűjtemény. ZMNE 1995.
12. Feladatgyűjtemény az ARMA írásbeli katonai nyelvvizsgához. Orosz nyelv, középfok. Egyetemi jegyzet. ZMNE 2004.
13. Fórum. Tudnivalók a ZMNE-en szervezett ITK ORIGO nyelvvizsgáról. ZMNE 2001/11-12. szám
14. Fórum. Mit kell tudni a ZMNE-en szervezett ITK ORIGO nyelvvizsgáról. ZMNE 2002/9. szám